

MUZEALNE ABC

WNĘTRZA CHAŁUP

Po obejrzeniu materiału odbiorca:

1. Jest w stanie wskazać elementy charakterystyczne dla wyposażenia chałupy wiejskiej;
2. Potrafi nazwać poszczególne pomieszczenia oraz wskazać ich funkcje;
3. Potrafi wskazać różnicę pomiędzy wyposażeniem chałupy z lat 50 XIX wieku a wyposażeniem chałupy z lat 60 XX wieku;
4. Jest w stanie wskazać trzy najbardziej charakterystyczne pomieszczenia dla dworu ziemiańskiego.

Zobacz więcej!

Film „Regionalizm w budownictwie”

materiał rozwija zagadnienia związane z architekturą drewnianą
„Podróże na trudne czasy”
cykl artykułów dostępnych na stronie Podlaskiego Muzeum Kultury Ludowej www.skansen.bialystok.pl opisujący historię obiektów znajdujących się na terenie Skansenu

Pojęcia warte zapamiętania:

Piec – Najważniejszy element domostwa, wokół którego toczyło się życie rodziny. Piec opisywany podczas prezentacji wnętrza Chałupy ze Starej Grzybowszczyzny to tzw. piec typu ruskiego, który łączy otwarte palenisko z piecem chlebowym. Ogień rozpalano zarówno w czeluści pieca, jak i na wysuniętej nalepie paleniskowej. Przestrzeń w tylnej części bryły pieca – zapiecek, służyła do spania. Piec omawiany przy wnętrzu Chałupy z Jacowlan to typ tzw. kuchni angielskiej, który upowszechnił się na przełomie XIX i XX wieku. Jest to piec o obudowie kaflowej z żeliwną płytą, posiadający odrębne wnęki na palenisko i popiół.

Święty kąt – miejsce codziennych praktyk religijnych rodziny. Usytuowany w narożu izby, naprzeciwko drzwi wejściowych. Umieszczano w nim święte obrazy oraz przedmioty związane z kultem.

Polepa - rodzaj podłogi z ubitej gliny;

Komora – pomieszczenie o funkcji magazynowej, przechowywano w nim produkty spożywcze, odzież, tekstylia oraz inne przedmioty związane z gospodarstwem domowym.

Izba – pomieszczenie w którym toczyło się życie codzienne rodziny, w zależności od typu chałupy mogła służyć mieszkańcom do różnych celów. W założeniach jednoizbowych była jedynym pomieszczeniem mieszkalnym służącym do pracy i wypoczynku. W założeniach rozbudowanych – dwojakach, trojakach wyodrębniona izba stanowiła pomieszczenie reprezentacyjne.

Alkierz – część chałupy służąca mieszkańcom do wypoczynku, pełniąca funkcję sypialni.

Sień – pomieszczenie w chałupie usytuowane pomiędzy wejściem a innymi pomieszczeniami budynku.

Literatura:

- Czerwiński Tomasz, 2009. Wyposażenie domu wiejskiego w Polsce. Warszawa: Wydawnictwo Muza
Czerwiński Tomasz, 2012. Budownictwo Ludowe w Polsce. Warszawa: Wydawnictwo Muza
Pokropek Marian, 2019. Etnografia. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN;
Pokropek Marian, 1976. Budownictwo Ludowe w Polsce. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza;

Tematy warte rozwinięcia:

1. Rozmowa na temat wyposażenia domu wiejskiego w kontekście ewolucji poszczególnych sprzętów codziennego użytku w oparciu o materiał i własne obserwacje.

Materiały opracowane w ramach projektu „Muzealne ABC” finansowanego ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Kultura w Sieci” Wasilków 2020

Podlaskie Muzeum Kultury Ludowej
Instytucja Kultury Województwa Podlaskiego
ul. Leśna 7, 16-010 Wasilków
www.skansen.bialystok.pl

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”